

NISMO

Početna / Vijesti i savjeti / Preventivni pregledi spašavaju živote: Hrvatska među najboljima u probiru na rak dojke, ali zaostaje u drugim programima

D
O
N
I
R
A
J

VIJESTI I SAVJETI

Preventivni pregledi spašavaju živote: Hrvatska među najboljima u probiru na rak dojke, ali zaostaje u drugim programima

Tanja Rudež, 9. September 2025.

Prije 15 godina Zagrepčanka Marija našla je u poštanskom sandučiću pismo Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u kojem su je pozvali na preventivni mamografski pregled. Otišla je: nalaz nije bio dobar, a nakon biopsije potvrđena joj je dijagnoza raka dojke. Operirana je, a zatim je prošla kemoterapiju i zračenje.

“Često pomislim kako mi je taj poziv na pregled spasio život. Sjećam se i datuma kada sam nila poziv na mamografiju“, rekla je Marija (66) koja je odnedavno u mirovini i umirovljeničke dane provodi sa suprugom brinući o unučici.

Marijin tumor jedan je od 10.000 novih karcinoma dojki otkrivenih tijekom 2,3 milijuna mamografskih pregleda obavljenih od 2006. godine, kada je u našoj zemlji startao Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke. U to vrijeme Hrvatska je bila među prvima u skupini tranzicijskih zemalja koje su počele s takvim skriningom. Odaziv na preventivni pregled, u sklopu koga se žene u dobi između 49 i 70 godina pozivaju na mamografiju jednom u dvije godine, u početku nije bio visok, no danas je on iznad prosjeka EU.

Nadalje, dok je prije 20 godina rak dojke bio vodeći uzrok smrtnosti od malignih bolesti u žena, danas je na trećem mjestu, nakon raka pluća i kolorektalnog raka.

Pad smrtnosti od raka dojke velikim je dijelom rezultat provedbe Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke.

„Zahvaljujući dobro organiziranom programu probira, naprednim dijagnostičkim metodama te pristupu inovativnim terapijama, u Hrvatskoj bilježimo pad smrtnosti od raka dojke za 25 do 30 posto te nižu stopu smrtnosti od raka dojke od većine zemalja Europske unije. Karcinomi dojke koje danas otkrivamo su bitno manji u odnosu na karcinome otkrivene prije uvođenja programa probira na rak dojke te donose bitno veće šanse za preživljenje“, rekla je prim. dr. sc. Andrea Šupe Parun, dr. med., koordinatorica Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka dojke.

D
O
N
I
R
A
J

Istaknula je kako je odaziv na Nacionalni program ranog otkrivanja raka dojke 70 posto, što našu zemlju svrstava među one s visokim odazivom u mamografskom probiru.

„Najveći odaziv imaju nordijske zemlje Europske unije, s oko 80 posto: Danska, Finska, Švedska i Norveška. Odaziv od 80 posto bilježi se i u Nizozemskoj, dok je u susjednoj Sloveniji 77,2 posto. Najniže stope probira raka dojke zabilježene su u Bugarskoj (20,6 posto), Cipru (24,6 posto), Slovačkoj (25,5 posto), Mađarskoj (29,8 posto) i Latviji (30,8 posto)“, naglasila je Andrea Šupe Parun.

Andrea Šupe Parun: u Hrvatskoj bilježimo pad smrtnosti od raka dojke za 25 do 30 posto te nižu stopu smrtnosti od raka dojke od većine zemalja Europske unije

D
O
N
I
R
A
J

Rak vrata maternice svaki se dan u Hrvatskoj dijagnosticira jednoj ženi, a svaki treći dan jedna žena umre od ove bolesti.

⚙️ vrata maternice najčešće pogađa žene u dobi od 35 do 55 godina, kada su mnoge od njih aktivno angažirane na poslu i u obitelji. Rano otkrivanje promjena stanica vrata

maternice može uspješno spriječiti nastanak ove bolesti.

Odluka o pokretanju Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka vrata maternice donesena je 2010., no sa samom provedbom započelo se krajem 2012. godine. Nakon početne provedbe prvog ciklusa pozivanja žena na probirne preglede, Program je 2016. privremeno zaustavljen, radi uvođenja poboljšanja u sklopu tehničkih infrastrukturnih elemenata programa.

Nažalost, ni nakon devet godina od obustavljanja, Program probira za rak vrata maternice ne provodi se na nacionalnoj razini zbog čega Hrvatska zaostaje za nizom članica EU. Primjerice, u susjednoj Sloveniji je tim probirom obuhvaćeno 70 posto žena.

„Nacionalni program ranog otkrivanja raka vrata maternice je u fazi reorganizacije. Trenutačno se provodi regionalna provedba pilot projekta u sklopu Nacionalnog programa (NPP) ranog otkrivanja raka vrata maternice u Virovitičko-podravskoj županiji koja je započela s provedbom u travnju 2023. godine“, rekla je prim. Tatjana Nemeth Blažić, dr. med., koordinatorica NPP-a.

**D
O
N
I
R
A
J** Dodala je kako se probir provodi među ženama u dobi od 20 do 64 godine, a kao primarni test probira koriste se Papa test, za žene u dobi od 20 do 29 godina, te kotestiranje (Papa test i test na HPV), za žene u dobi od 30 do 64 godina. Pozivanje žena provodi se iz ginekoloških ordinacija.

„Planirano trajanje pilot projekta u Virovitičko-podravskoj županiji je do travnja 2026. godine, sukladno odluci i suglasnosti Nacionalnog povjerenstva za koordinaciju NPP-a ranog otkrivanja raka vrata maternice Ministarstva zdravstva Republike Hrvatske“, istaknula je Nemeth Blažić.

” *Tatjana Nemeth Blažić: Nacionalni program ranog otkrivanja raka vrata maternice je u fazi reorganizacije*

D
O
N
I
R
A
J

Diljem svijeta, posebice u razvijenim i tranzicijskim zemljama, posljednjih se desetljeća bilježi veliki rast oboljelih od raka debelog crijeva. Nažalost, i Hrvatska se uklapa u taj zabrinjavajući trend.

„Ovo sijelo raka je treće po pojavnosti u muškaraca i drugo u žena u 2022. godini. Prema lacima Registra za rak Republike Hrvatske, u 2022. god. rak debelog crijeva je otkriven u 3.603 osoba: 2.251 muškaraca i 1.612 žena. Ovo sijelo je drugo po smrtnosti od zloćudnih

novotvorina u 2023. godini (zadnji dostupni podaci). Prema podacima Državnog zavoda za statistiku o umrlim osobama, u 2023. u Hrvatskoj umrlo je 1.996 osoba od raka debelog crijeva, što je najmanje u posljednjih šest godina“, rekla je prof. dr. sc. Nataša Antoljak, dr. med., koordinatorica Nacionalnog programa ranog otkrivanja raka debelog crijeva.

Dodala je kako je program organiziran u cijelosti prema preporukama Europskih smjernica za probir raka debelog crijeva.

„Program sadrži sve elemente od aktivnog pozivanja stanovništva iz populacijske baze, edukacije, praćenja i vrednovanja pokazatelja kvalitete i provedbe što omogućuje nadzor nad svim fazama, kao npr. vrijeme čekanja između pojedinih faza. Naime, probir nema smisla ako se dugo čeka na pregled kojim se potvrđuje dijagnoza te započinje liječenje. U svaki pozivni ciklus pozivaju se osobe koje su u trenutku početka ciklusa napunile od 50 do 74 godine, što znači da se tijekom dvije godine uključuje više od 1,3 milijuna ljudi“, pojasnila je Antoljak.

**D
O
N
I
R
A
J**

Naglasila je da je u završenom petom ciklusu pozvano 1.306.275 osoba. Od tog broja, 364.490 osoba imalo je razlog za isključenje: već se liječe, u međuvremenu su umrli, otkriven im rak debelog crijeva, obavili su kolonoskopiju unutar 24 mjeseca ili su testirani unutar 12 mjeseci kao i privremeno nedostupni. Dakle, preostalo je 941.785 ciljnih osoba.

„Od tog broja na pismeni poziv odazvalo se 316.984 osoba, odnosno njih 34 posto. Procjena odaziva na pismo 5. ciklusa koji je završen sredinom 2023. je 21-52 posto, ovisno o županiji i godištu, a veći je u starijoj dobnoj skupini“, rekla je Antoljak te dodala kako je udio osoba koje su pregledane probirnim testom iznosio 25 posto, odnosno u 239.299 osoba učinjen je pregled stolice na nevidljivu krv.

„Pozitivno je na testu bilo 6.748 osoba ili njih 2,8 posto te je naručeno i obavljeno 5.966 kolonoskopija jer je dio ljudi htio obaviti kolonoskopiju privatno van programa“, rekla je Antoljak.

Iako je stopa probira na rak debelog crijeva kod nas niska, po udjelu cjelokupne populacije pregledane probirnim testom Hrvatska je u sredini Europe.

„No, imamo znatno niži postotak pregledanih probirnim testom nego u susjednoj Sloveniji gdje je, u svim dijelovima države, odaziv građana ciljne dobi veći od 60 posto. Oni to redovito rade i bilježe odlične rezultate. Kod nas je pozivanje na 6. ciklus privremeno stavljeno zbog uvođenja nove osjetljivije vrste testa pa očekujemo da će se u učinkosti udio osoba koje će napraviti probirni test skrivene krvi u stolici povećati za 10 do

20 posto“, naglasila je Nataša Antoljak.

” *Nataša Antoljak: Hrvatska ima znatno niži postotak pregledanih probirnim testom na rak debelog crijeva od susjedne Slovenije*

D
O
N
I
R
A
J

Osvrnula se i na mogućnost uvođenja penalizacije za građane koji se ne odazovu pozivu na birni tekst.

Nemoguće je, rekla je, raditi penalizaciju, jer nema dokaza da je građanin primio poziv.

„Ako se osoba izjasnila da se želi pregledati i dobila je poštom komplet za uzorkovanje stolice, a nije poslala uzorak stolice, šaljemo joj podsjetnik. Dio građana nakon toga pošalje uzorke. No, mi nemamo potvrdu da su ljudi dobili kuvertu s kompletom za uzorkovanje pa ne možemo nikoga penalizirati“, rekla je Antoljak. Istaknula je kako slanje preporučenih pošiljaka ne dolazi u obzir za populacijski probir.

Prema njezinim riječima rijetko se događa da oni koji se naruče na kolonoskopiju ne dođu na pregled.

„Vjerojatno zbog pripreme koja je potrebna za pregled“, kaže Antoljak koja smatra kako bi za ostale preventivne preglede na koje se građani naruče, a ne dođu, trebalo istražiti razloge nedolaska, dok se u isto vrijeme građani žale na liste čekanja.

„Prema našem iskustvu ljudi najčešće pregled obave negdje drugdje pa zaborave odjaviti termin ili se žale da ne mogu dobiti telefonom osobu kojoj bi odjavili termin. Zato bi bilo dobro da se termin može odjaviti SMS-om, mailom i sl., jer u onim bolnicama u kojima su uveli takvu praksu imaju manje nedolazaka na preglede. U tom slučaju, moglo bi se razmisliti o penalizaciji jer nedolaskom se drugom bolesniku oduzima mogućnost pregleda“, zaključila je Nataša Antoljak.

** Tekst je objavljen uz novčanu potporu Agencije za elektroničke medije iz Programa poticanja novinarske izvrsnosti.*

D
O
N
I
R
A
J

TAGS

#PREVENTIVNI PREGLEDI

#RAK DEBELOG CRIJEVA

#RAK DOJKE

#RAK VRATA MATERNICE

Previous

Prijavite se na radionicu psihijatrice Maje Vukoje

Next

Ne želimo samo preživjeti – želimo ljubav, intimnost i dostojanstvo i nakon raka

Tanja Rudež

Tanja Rudež dugogodišnja je znanstvena novinarka Jutarnjeg lista. Dobitnica je nagrade Britanskog udruženja znanstvenih pisaca (ABSW) za najbolju europsku znanstvenu novinarku 2015. godine.

RELATED POSTS

D
O
N
I
R
A
J

VIJESTI I SAVJETI

Prošćimo zajedno centrom grada u nedjelju 22. rujna!

Nismo same, 20. September 2019.

VIJESTI I SAVJETI

HZZO o dugim listama čekanja na limfnu drenažu u KBC-u Split

Nismo same, 27. April 2017.

00:00:01:26 Nisi sama - pregledaj se s n...

**ŽELITE LI
DONIRATI?**

**ŽELITE LI
VOLONTIRATI?**

D
O
N
I
R
A
J

**NAŠI
DONATORI**

NAGRADE

NOVE OBJAVE

U sobi s Gordanom i Brankom

20. October 2025.

Kada liječenje završi – kako upravljati strahom od recidiva

19. October 2025.

21. humanitarna akcija 'Nisi sama – ideš s nama!' 17. listopada započinje u Arena Centru

16. October 2025.

D
O
N
I
R
A
J

Broj računa (IBAN): HR7224020061100822438

SWIFT: ESBCHR22

Izrada i održavanje web stranice:

PREUZIMANJE SADRŽAJA

Svi sadržaji na Nismo same su autorski. Molimo sve zainteresirane za preuzimanje originalnog sadržaja da nas kontaktiraju na info@nismosame.com.

Ime i logotip NISMO SAME zaštićeni su i temeljem rješenja Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske, od 11. 10. 2022., upisani su u registar žigova Zavoda pod brojevima: Z20220406, Z20220407, Z20220408A.

Ime i logotip NISMO SAME zaštićeni su i temeljem rješenja Instituta za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine, od 11. 3. 2024., upisani su u registar žigova Instituta pod brojevima: BAZ2324867, BAZ2324868, BAZ2324869.

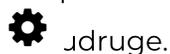
Ime i logotip usluge NISI SAMA – IDEŠ S NAMA! zaštićeni su i temeljem rješenja Državnog zavoda za intelektualno vlasništvo Republike Hrvatske, od 11. 10. 2022., upisani su u registar žigova Zavoda pod brojevima Z20220409, Z20220410.

Protiv svake fizičke i pravne osobe koja bez odobrenja koristi ime i znak NISMO SAME te NISI SAMA – IDEŠ S NAMA! poduzet ćemo odgovarajuće pravne radnje.

D
O
N
I
R
A
J

Udruga žena oboljelih i liječenih od raka NISMO SAME je korisnica institucionalne podrške Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva za stabilizaciju i/ili razvoj

udruge.

Portal je upisan u Upisnik pružatelja medijskih usluga, elektroničkih publikacija i neprofitnih proizvođača audiovizualnog i radijskog programa koji vodi Vijeće za elektroničke medije.

Broj upisa: 21/19

ISPRINTAJ ČLANAK

D
O
N
I
R
A
J

[O nama](#) [Pravne napomene](#) [Pravila privatnosti](#) [Impressum](#) [Doniraj](#) [Naruči taksu](#)

